

INFORME 7/2002

Servei d'anàlisi de continguts

Barcelona, 3 d'abril de 2002

El tractament informatiu de l'accident de trens a Torredembarra

ÍNDEX

1. Objecte de l'informe
2. Paràmetres d'anàlisi
3. Univers de l'informe
4. Anàlisi de la mostra
 - 4.1 TV3
 - 4.2 TVE-1
 - 4.3 La 2
 - 4.4 Antena 3
 - 4.5 Tele 5
 - 4.6 Catalunya Ràdio
 - 4.7 COM Ràdio
 - 4.8 Ràdio 4
5. Síntesi

1. Objecte de l'informe

L'informe pretén analitzar les primeres emissions informatives dispensades per les emissores de ràdio i televisió a l'accident de trens de l'estació de Torredembarra (Tarragona) del 30 de març de 2002.

2. Paràmetres d'anàlisi

L'estudi del tractament informatiu de l'accident de Torredembarra es duu a terme aplicant el mètode de l'anàlisi del contingut televisiu. Especialment, s'atén quan es donaren les primeres notícies i imatges sobre aquest esdeveniment.

3. Univers de l'informe

La mostra de l'informe està formada pel conjunt dels programes informatius (telenotícies i avanços informatius) emesos per les diferents emissores de televisió i de ràdio el dissabte 30 de març de 2002, data de l'accident. Així, les emissores que incorporen aquest tipus de programa són TV3, TVE-1, La 2, Antena 3 i Tele 5. Les emissores de ràdio que conformen la mostra són Catalunya Ràdio, COM Ràdio i Ràdio 4.

4. Anàlisi de la mostra

Tot seguit s'ofereix una descripció dels programes de les diferents emissores de ràdio i televisió que inclouen informacions relatives a l'accident de trens de Torredembarra.

4.1 TV3

- **TN Vespre**

En aquest telenotícies s'ofereixen les **primeres informacions** al voltant de l'accident. Cap a la meitat del programa, la presentadora dona l'avís que s'ha produït un accident ferroviari a Torredembarra. A la part final s'amplien les informacions i es dona pas a una **connexió telefònica en directe amb un testimoni dels fets** que narra les seves impressions, com s'ha produït la topada (afirma que ha estat "frontal" ja que l'Euromed circulava "cap a València", segons les seves declaracions) i com s'estan evacuant els ferits. La identificació d'aquest testimoni no es fa fins a la part final de la seva intervenció. Un cop aquest conclou, la presentadora recorda que és un testimoni directe dels fets que ha trucat "directament" a TV3.

El temps total de connexió en directe amb el testimoni va de les 21:04:52 a les 21:09:28, mentre que el bloc informatiu que la inclou va des de les 21:04:28 a les 21:09:28. Durant el desenvolupament d'aquesta informació **no s'ofereix cap imatge** tret d'un mapa de Catalunya que mostra la localització geogràfica de Tarragona i de Torredembarra.

- Durant la primera part del **partit de futbol** (RCD Tenerife - València C.F) que TV3 retransmet en directe s'ofereixen, en diverses ocasions, **sobreimpressions** que informen que en l'accident hi ha hagut **"4 morts i més d'una trentena de ferits"**. A més, s'afirma que la informació sobre aquest esdeveniment serà ampliada en el telenotícies nit.

- **Avanç informatiu**

A les 22:23:30, en el descans del partit de futbol, s'ofereix un avanç informatiu per ampliar la informació al voltant de l'accident. Es tracta d'un seguit

d'informacions que van des de les **22:23:35 a les 22:27:16**. Dintre d'aquest s'inclou una **connexió telefònica en directe amb el corresponsal de l'emissora a Tarragona (22:25:06-22:26:30)**.

En aquest avanç informatiu s'afirma que hi ha **"4 morts, una cinquantena de ferits lleus i 12 de greus"** i es citen fonts de la Delegació del Govern a Tarragona. S'ofereixen les **primeres imatges del trasllat i de l'arribada dels ferits als hospitals** de Tarragona.

Es corregeix la informació anterior i s'afirma que la topada entre els dos trens fou "lateral" i que l'Euromed circulava en direcció Barcelona.

- **Avanç informatiu**

A les 23:27:20, un cop finalitzat el partit de futbol, s'ofereix un altre avanç informatiu dedicat a l'accident. Les informacions sobre l'esdeveniment van des de les **23:27:25 a les 23:30:42**.

La principal novetat que aporta aquest espai és l'emissió de les **primeres imatges del lloc de l'accident amb els trens afectats**. A més, dintre de l'apartat visual, s'ofereix un esquema gràfic on s'assenyala el lloc de l'accident.

Respecte a les víctimes, s'afirma que hi ha **3 persones mortes i que no es descarta que hi hagi una quarta tot i que no està confirmat**. A més es **parla de 91 ferits, 6 dels quals són greus** i es diu els hospitals on han estat traslladats. A més, com a novetat, es donen **dos telèfons dels Bombers de la Generalitat per tal d'informar-se sobre les víctimes**.

- **TN Nit**

En aquest telenotícies es dona una àmplia cobertura informativa de l'accident que va des de les **0:20:42 a les 0:31:32**, és a dir, gairebé 11 minuts. Dintre d'aquest bloc s'inclou una connexió en directe des del lloc dels fets amb el

corresponsal de l'emissora a Tarragona, una notícia sobre l'accident feta per una periodista desplaçada a la zona i una informació relativa a l'estat dels ferits i els hospitals on es troben. A més, s'inclou una **entrevista en directe, que va des de les 0:27:33 a les 0:30:47, des del lloc dels fets amb César Puig, delegat del Govern de la Generalitat a Tarragona.**

Pel que fa a les imatges, es mostren el lloc de l'accident, l'estat dels trens afectats i el trasllat dels ferits als hospitals de Tarragona.

Dintre del terreny informatiu s'afirma que l'accident ha causat **"2 víctimes mortals segons la Generalitat i 3 segons RENFE"**. Les dades de ferits que es donen són de 91 persones, 6 de les quals es troben en estat greu. S'informa que no s'ha confirmat la causa del sinistre. Les notícies sobre l'esdeveniment inclouen dos **inserts** de testimonis directes de l'accident (que no són identificats amb cap rètol), dos de víctimes de l'accident que han sortit il·leses (una de les quals no és identificada com a víctima) i, finalment, un del director mèdic de l'Hospital de Santa Tecla de Tarragona, Francesc Pujol. A la fi de la informació es tornen a oferir els dos telèfons dels Bombers de la Generalitat habilitats per donar informació sobre les víctimes.

Pel que fa a l'entrevista amb el delegat del Govern de la Generalitat a Tarragona, César Puig, cal destacar que es donen dades noves. Es parla de **2 víctimes mortals i una persona (una nena) desapareguda, la recerca de la qual encara continua. A més, s'informa que hi ha 96 ferits en total, 9 dels quals són greus.** Puig afirma que es desconeixen les causes del sinistre i quan es tornarà a reobrir la circulació ferroviària, ja que aquestes qüestions són competència de RENFE.

- En cap dels programes informatius emesos per TV3 durant el dia 30 de març del 2002 s'ofereix cap imatge de cap de les víctimes mortals ni cap primer pla o *zoom* d'alguna persona atrapada dintre dels combois respectant així el dret a la privadesa de les víctimes. Es constata així el **seguiment per part d'aquesta emissora dels punts 5 i 6 adreçats als**

professionals de la informació audiovisual inclosos dintre de les recomanacions relatives al tractament informatiu de les tragèdies personals efectuades pel CAC.

4.2 TVE-1

- **Telediario 2**

Aquest programa ofereix la primera informació sobre l'accident de Torredembarra que apareix en aquesta emissora. En una informació, que va des de les **21:19:36 a les 21:20:05**, donada pel presentador, s'afirma que hi ha "diverses" persones "atrapades" i que "afortunadament no hi ha víctimes mortals".

- **Informativo noche**

Les **primeres imatges de l'accident dels trens** s'ofereixen en una notícia que va de les **03:03:05 a les 03:05:08**. La informació parla de 2 víctimes mortals i ofereix també imatges de com són atesos els ferits lleus.

4.3 La 2

- **Avanç informatiu**

Aquest programa inclou la **primera informació** sobre l'accident de trens a Torredembarra que va des de les **0:11:24 a les 0:19:41**. Dintre d'aquest bloc, s'inclouen les **primeres imatges** sobre els combois afectats pel sinistre. S'afirma que hi ha 3 morts i 91 ferits, 6 dels quals són greus". La notícia també ofereix els números de telèfon d'informació. Finalment, la notícia incorpora 2 *inserts* de persones que han resultat il·leses a l'accident.

4.4 Antena 3

- **Noticias 2**

Aquest programa inclou la primera informació sobre l'accident de trens a Torredembarra que va des de les **21:11:40 a les 21:12:10**. S'afirma que es desconeix si hi ha víctimes mortals. L'encarregada de donar aquesta notícia és la presentadora del teletinformatiu ja que no s'emet cap imatge.

- **Avance informativo**

Aquest programa ofereix **les primeres imatges dels trens accidentats**. A més, s'incorpora un mapa on es situa geogràficament l'estació de Torredembarra. La informació referida a l'accident va des de les **22:52:19 a les 22:53:26**. S'afirma que "almenys hi ha 4 morts i mig centenar de ferits, 12 d'ells greus". L'emissora ofereix una connexió telefònica en directe amb una periodista desplaçada al lloc dels fets.

4.5 Tele 5

- **Informativos Telecinco 2**

En aquest programa s'ofereixen les primeres informacions sobre l'accident en un bloc que va des de les **21:11:37 a les 21:12:12**. Les informacions van acompanyades d'un mapa de Catalunya on es localitza geogràficament la població de Torredembarra. En aquest espai no s'inclouen imatges de l'accident.

- **Avance informativo**

En aquest programa s'ofereixen les **primeres imatges dels trens accidentats** a l'estació de Torredembarra i també s'inclouen imatges de l'atenció als ferits lleus. La informació, que va des de les **22:42:08 a les 22:47:20**, ofereix una connexió telefònica en directe amb el delegat del Govern de la Generalitat a Tarragona, César Puig (**22:43:03-22:45:33**).

4.6 Catalunya Ràdio

Les **primeres informacions** que ofereix aquesta emissora sobre l'accident de Torredembarra es donen en el transcurs de la primera part de la transmissió en directe del partit de futbol F.C. Barcelona-U.D. Las Palmas. El temps total que es dedica a informar sobre el sinistre va des de les **21:32:03 a les 21:40:28**. A l'inici de la notícia s'afirma que hi ha víctimes mortals, sense precisar-ne el nombre. No obstant això, una **connexió telefònica en directe amb el delegat del govern de la Generalitat a Tarragona, César Puig**, (21:37:00-21:39:44) confirma que "hi ha 3 morts i una vintena de ferits". La informació també inclou un altra **connexió telefònica en directe amb el periodista Jordi Basté** (21:33:47-21:36:32), qui descriu la situació des del lloc dels fets.

4.7 COM Ràdio

Les primeres notícies que dóna aquesta emissora sobre el sinistre de Torredembarra s'ofereixen en un bloc informatiu que va des de les **21:56:24 a les 21:59:24**. Aquestes informacions es subministren en el descans del partit de futbol F.C. Barcelona-U.D. Las Palmas. En principi s'afirma que hi ha "un o dos morts i entre 40 i 50 ferits", però una **connexió telefònica en directe amb la portaveu dels Bombers de la Generalitat, Núria Iglesias**, (**21:57:04-21:59:14**) confirma que hi ha "3 víctimes mortals i una cinquantena de ferits".

4.8 Ràdio 4

L'informatiu de les 21 hores és el primer programa on es dóna informació sobre l'accident de trens de Torredembarra. Concretament, la notícia sobre el sinistre va des de les **21:02:09 a les 21:02:35**. No s'estableix cap connexió en directe i s'afirma que "hi ha persones atrapades i es desconeix si hi ha víctimes mortals".

5. Síntesi

- L'informe analitza el tractament informatiu donat per les televisions i les emissores de ràdio a l'accident de trens de Torredembarra (Tarragona) del 30 de març de 2002. La mostra inclou els programes informatius d'aquesta data de TV3, TVE-1, Antena 3, Tele 5, Catalunya Ràdio, COM Ràdio i Ràdio 4.
- **TV3 és la primera televisió que ofereix informació sobre l'accident** de trens a Torredembarra del 30 de març del 2002. Aquesta emissora dona les primeres notícies cap a la meitat del telenotícies vespre i, dintre d'aquest programa, les amplia a les 21:04:28. Per la seva banda, Tele 5 i Antena 3 pràcticament ofereixen les primeres informacions sobre l'esdeveniment al mateix temps, a les 21:11:37, en el primer cas, i a les 21:11:40, en el segon. Les darreres emissores que donen notícies sobre el sinistre foren, a les 21:19:36 TVE-1 i a les 0:11:24 La 2.
- **Ràdio 4 és la primera emissora de ràdio que, a les 21:02:09, ofereix informacions sobre l'accident** de trens a Torredembarra. Tot seguit, a les 21:32:03, és Catalunya Ràdio la que informa sobre el sinistre. Finalment, COM Ràdio ofereix notícies sobre el xoc dels combois a les 21:56:24.
- La primera televisió que dona **imatges dels trens accidentats** al lloc dels fets fou Tele 5, que oferí aquestes seqüències a les 22:42:08. Poc després, Antena 3, a les 22:52:19, presentà les imatges de la topada dels dos combois. TV3 oferí aquestes imatges a les 23:27:25, La 2 a les 0:11:24 i TVE-1 ho féu a les 03:03:05.
- En cap dels programes informatius de la mostra analitzada s'ofereix cap imatge de cap de les víctimes mortals ni cap primer pla o *zoom* d'alguna persona atrapada dintre dels combois respectant així el dret a la privadesa

de les víctimes. Es constata així el **seguiment per part de les televisions dels punts 5 i 6 adreçats als professionals de la informació audiovisual inclosos dintre de les recomanacions relatives al tractament informatiu de les tragèdies personals efectuades pel CAC.**

- Respecte a les **connexions en directe**, la primera emissora en establir **connexió telefònica** amb enviats especials o autoritats polítiques fou TV3 a les 22:25:06. Tot seguit ho feren Tele 5, a les 22:43:03, i Antena 3, a les 22:52:19. Pel contrari, l'única emissora que utilitzà la connexió en directe convencional amb el lloc dels fets fou TV3, que establí una connexió amb el seu enviat especial a Torredembarra dintre del TN Nit a les 0:21:07. TVE-1 i La 2 no feren servir cap modalitat de connexió en directe en els seus informatius del 30 de març del 2002.